

02.03.2018 XI ЩОРІЧНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «СТАНОВЛЕННЯ ТА
РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ»

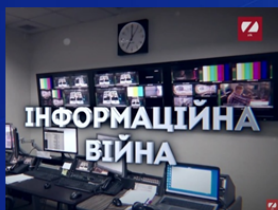
ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ДІТЕЙ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ

Кабанцева Анастасія Валеріївна

к.психол.н, старший науковий співробітник,
доцент кафедри психології

м. Київ, 2018

Інформаційна війна та її мета

СУПЕРНИЦТВО
СОЦІАЛЬНИХ
ІНТЕРЕСІВ
У СФЕРІ СОЦІАЛЬНИХ
ВІДНОСИН

СУЧАСНІ ДІТИ – ЦЕ ЛЮДИ НОВОГО ЧАСУ ...

Активно
сприймають
інформацію

Швидко
опрацьовують
інформацію

Інтенсивно
засвоюють
соціальний
досвід

Діяльнісно
відображають
систему
соціальних зв'язків
і відносин

Інформаційне середовище

Інформаційне середовище

Інформаційне середовище

Панченко О.А. Інформаційна безпека дитини / О.А. Панченко – К.: КВІЦ 2014. – С. 18.

Наслідки інформаційної війни:

- порушення психічного здоров'я;
- поява різних стеничних і астенічних емоційних розладів;
- наявність страху, туги, лабільності настрою, депресії.

Емоційна сфера - індикатор реагування на несприятливі інформаційно-психологічні **обставини**.

© Лабанцева А.В. ДЗ «НПМ РДЦ МОЗ України», 2018

Наслідки інформаційно-психологічної війни

© Кабанцева А.В. ДЗ «НПМ РДЦ МОЗ України», 2018

Діти Донбасу – жертви інформаційної війни

© Кабанцева А.В. ДЗ «НПМ РДЦ МОЗ України», 2018

Діти Донбасу – жертви інформаційної війни

ЕМОЦІЙНА НАПРУГА

СТРЕС

страх

© Кованцева А.В. ДЗ «НПМ РДЦ МОЗ України», 2018

Дизайн дослідження

Мета дослідження: встановити психологічні проблеми дітей Сходу України.

База дослідження: Державний заклад «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України», заклади дошкільної освіти м.Костянтинівки Донецької області.

Загальна кількість респондентів **706 дітей**.
Кількість досліджень – **6 354**.

Методи дослідження:

- спостереження;
- бесіда;
- психодіагностика;
- статистичні (IBM SPSS Statistics 20).

© Кованцева А.В. ДЗ «НПМ РДЦ МОЗ України», 2018

Психодіагностичний інструментарій:

- методика «Паровозик» (Велієва С.В.);
- методика «Неіснуюча тварина» (М.З.Друкаревіч);
- методика «Кактус» (Панфілова М.О.);
- опитувальник страхів (А.І. Захаров);
- тест «Драбина» (В.Г. Щур);
- методика «Малюнок сім'ї» (Г.Т.Хоментаскас);
- опитувальники Лаврентьевої Г.П., Тітатренко Т.М. щодо оцінки тривожності і агресії у дітей.

Емоційні особливості дітей

№	Емоційні прояви	Кількість
1.	Полігамність страхів	62,5 %
2.	Почуття самотності	55,2 %
3.	Тривожність, занепокоєння, хвилювання	52,2 %
4.	Прояви агресивності	36,7 %
5.	Низька самооцінка	30,5 %

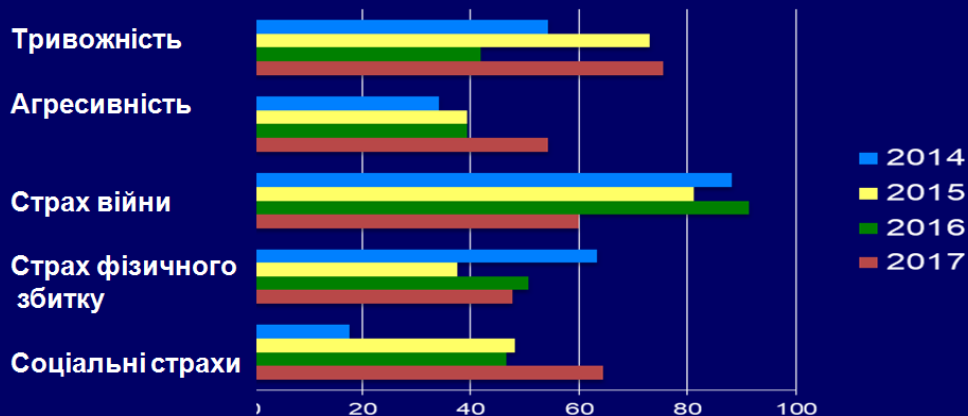
Наявні страхи у дітей Донбасу

Види страхів	Кількість осіб	% частина
Фізичного збитку	450	63,7
Медичні	409	57,9
Соціальні	378	53,5
Війни	360	50,9
Темряви	359	50,8
Просторові	285	40,4
Тваринні	284	40,2

© Кабанцева А.В. ДЗ «НПМ РДЦ МОЗ України», 2018

Динаміка особливостей емоційно-вольової сфери дітей 5-7 років за період 2014-2017 років

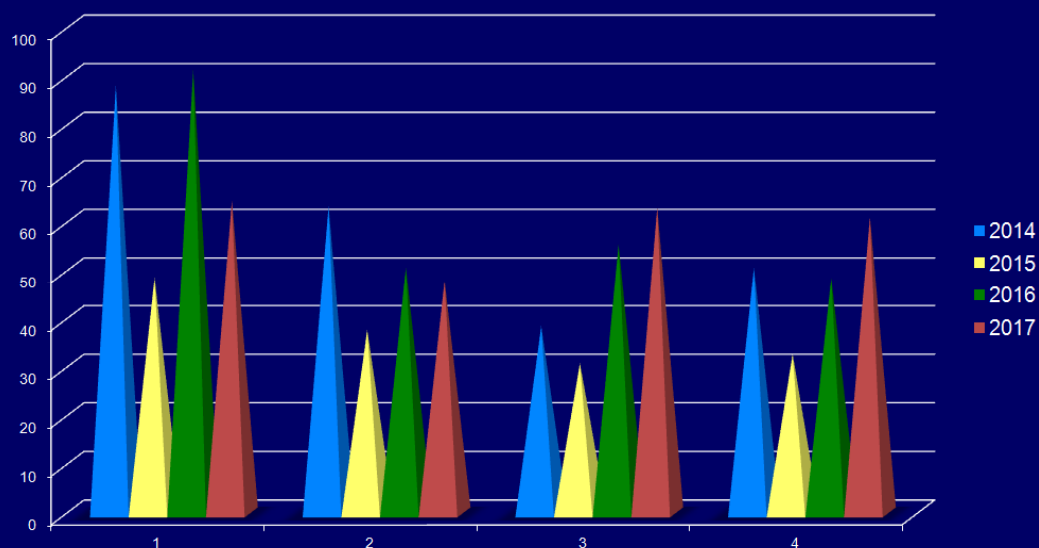
Збільшення страху війни сприяє підвищенню проявів агресії.

Підвищення загальної тривожності і соціальних страхів свідчить про відчуття недовіри і загрози з боку навколишнього світу.

© Кабанцева А.В. ДЗ «НПМ РДЦ МОЗ України», 2018

Динаміка страхів у дітей 5-7 років (2014-2017 років)

1. Страх війни

2. Страх фізичного збитку

3. Страх темряви

4. Медичні страхи

© Кабанцева А.В. ДЗ «НПМ РДЦ МОЗ України», 2018

12

Страх війни зароджує агресивну поведінку

Встановлені кореляції між страхом війни та уникненням однолітків ($r = 0,23$), наявністю агресії ($r = 0,12$), пригнічення ($r = 0,11$) на рівні статистичної значимості $p = 0,01$.

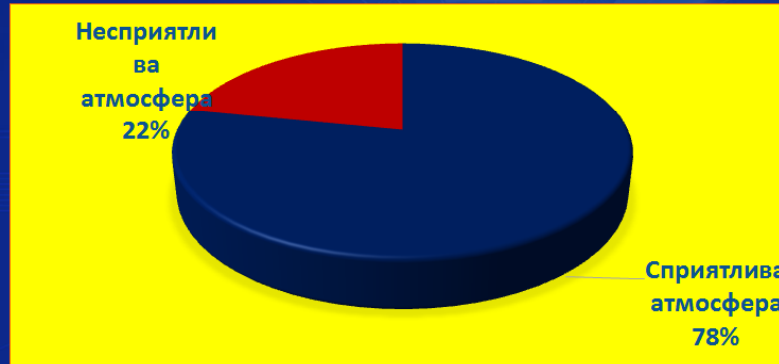

Агресія – це захист від страху

© Кабанцева А.В. ДЗ «НПМ РДЦ МОЗ України», 2018

Внутрішньосімейний клімат

У 55,2 % дітей встановлено відчуття самотності, незахищеності у своїй сім'ї

25,3% дітей від загальної вибірки мали низьку самооцінку.

Несприятлива сімейна атмосфера формує у дітей почуття самотності та незахищеності ($r = 0,21$; $p = 0,01$).

Порівняльний аналіз психологічних проблем

© Кабанцева А.В. ДЗ «НПМ РДЦ МОЗ України», 2018

Висновки

1. Сучасні діти – люди нового часу, які активно приймають і перероблюють нову інформацію, інтенсивно засвоюють соціальний досвід, а також систему соціальних зв'язків і відносин. Результати дослідження показали, що більше 50 % дітей Сходу України у віці 5-7 років мають страх війни, який не є природнім для дошкільного віку. Тобто, ці діти сприймають проблеми сучасної України (у міру свого розуміння) і відчують небезпеку військового характеру.

2. Достатня кількість дітей мають певні проблеми відносно психоемоційного стану, а саме: наявність страхів різного походження (полігамність страхів - 62,5%), прояви тривожності (53,2%), агресивності (36,7%), відзначається низька самооцінка (30,5%). На рівні статистичної значимості $p = 0,01$ встановлено, що несприятлива сімейна атмосфера формує у дітей почуття самотності та незахищеності, що впливає на самооцінку, а у подальшому на формування особистості.

3. За результатами дослідження встановлено, що батьки та вихователі, які постійно знаходяться з дітьми, займаються їх вихованням, проводять певний час разом, не в повну міру сприймають ті проблеми і хвилювання, які мають діти Донбасу. Це виступає одним з напрямків перспективних досліджень даної проблеми.

© Кабанцева А.В. ДЗ «НПМ РДЦ МОЗ України», 2018

**ТІЛЬКИ РАЗОМ МИ МОЖЕМО
ЗРОБИТИ МАЙБУТНЄ НАШИХ ДІТЕЙ
ЩАСЛИВИМ!!!**

